

Family Farm

**העצמת הרפת המשפחתית
וגיוון מקורות הפרנסה ברפת
דר' לירון אמדור
כנס מדעי הבקר
21 נובמבר 2017**

מהו משק משפחתי?

- לפי ההגדרה של משרד החקלאות האמריקאי (USDA) משק משפחתי הינו כל משק חקלאי בבעלות אנשים שיש ביניהם קשרי דם או נישואין
- ללא התייחסות לגודל המשק

Peanut farmer elected 39th President

November 1976: Former Georgia governor James Earl Carter Jr., of Plains, Georgia, defeated incumbent Gerald Ford for the office of President of the United States of America. Above, Jimmy (left) and his brother Billy scout their peanut crop.

אבל כשאנחנו מדברים על משק משפחתי אנחנו בדרך כלל
מדברים על משק קטן....

• וגם את זה קשה להגדיר...

• האם על פי גודל השטח? או לפי גודל הפעילות הכלכלית?
או לפי יעדי שיווק: צריכה עצמית / שיווק לשוק?

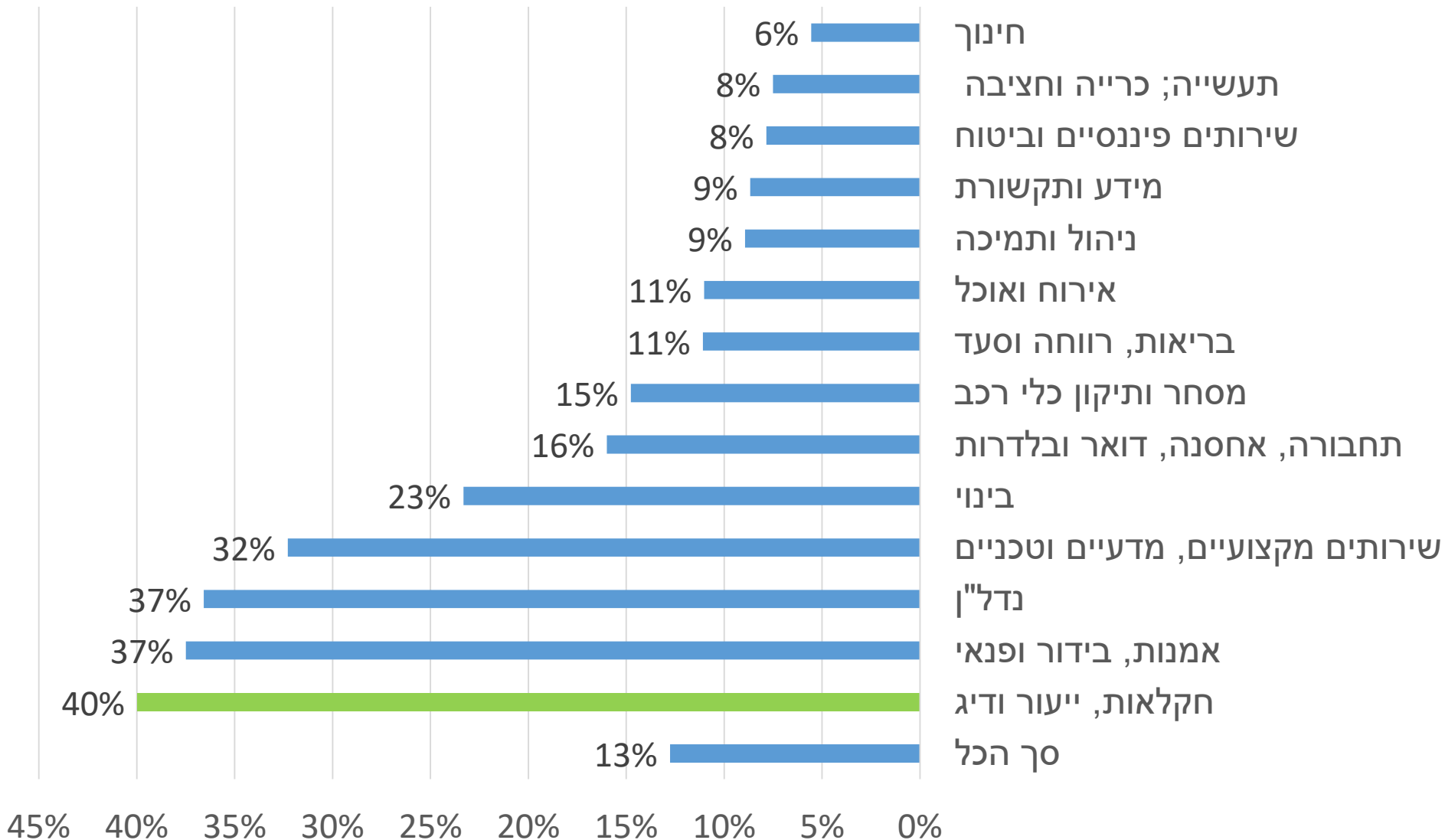
• באירופה מרבית המשקים קטנים מ-50 דונם

• בארצות הברית משק גד"ש של 4000 דונם נחשב קטן

• מרבית המשקים החקלאיים בעולם הינם משפחתיים-
קטנים: בארה"ב - 91%; באיחוד האירופי - 70%.

• בישראל- רפתות משפחתיות מהוות כ-80% מכלל רפתות
החלב.

% העצמאים מהמועסקים לפי ענף כלכלי

מקור: הלמ"ס, שנתון 2016

בישראל:

• 48% מהמשקים במגזר המשפחתי קטנים מ-60 דונם

בעולם:

• 83% מהמשקים החקלאיים הם בגודל של עד 20 דונם

הפלא: למרות נחיתות כלכלית לכאורה – המשק המשפחתי חי, בועט ומסרב לעבור מן העולם!

למשקים קטנים, כמו לעסקים קטנים בכלל, ישנה אי-יעילות מובנית שקשורה לגודל:

- עלות גבוהה יותר של תשומות ליחידת תוצרת, בגלל משקלן של התשומות הקבועות ביחס לכמות המוצרים
- מגבלות של כח העבודה הקטן
- כח מיקוח קטן מול גורמים בשוק.
- ברפת החלב לא מדובר (כל עוד יש מכסות) במיקוח על מחירי התוצרת, אלא בעיקר על מחירי התשומות.

אז מה עושים?

✓ מתארגנים כדי ליצר יתרונות לגודל.

סוגים של התארגנויות חקלאים:
✓ התארגנויות בייצור: החקלאים קונים יחד ציוד ותשומות, או מעבדים את הקרקע יחד.

✓ התארגנויות בשירות: אספקת משותפת של הדרכה, שיווק, מערכות מחשוב...

✓ ארגוני מיקוח: תפקידם היחיד הוא לנהל מו"מ שיווקי מול עסקים אחרים, בכדי לשפר את תנאי הסחר של החקלאים

בענף החלב באירופה – עיקר ההתארגנויות הם ארגוני מיקוח.

ייצור החלב – חייב להיות מאורגן!

מוצר מתכלה + השקעות גבוהות

=

היצרנים חשופים לניצול מצד התעשייה (מחלבות)

באיחוד האירופי – 57% מענף החלב מוסדר בקואופרטיבים.
החקלאים מתארגנים בנושאים של תחבורה ושינוע תוצרת,
עיבוד, ובקרת איכות.

האיחוד האירופי מסייע לארגוני חקלאים, במימון של עד 50%
מהוצאות התפעול של הארגון.

גם בישראל מאופיין ענף החלב ברמה גבוהה של התארגנות:

- מועצת החלב (חברה בע"מ, המוסדרת בחוק החלב 2011),

אודות הנהלה מחלקות מי עמק יזרעאל קורסים לוח מודעות צור קשר

מרכז חקלאי העמק

התארגנות הרפת

קישורים לאתרי אינטרנט

[הצג הכל](#)

עדכונים שוטפים

מנהל הועדה: זיו בן ארי.

נייד: 052-2266683 וא"י: 07-2441504 zivba@mhk.co.il

טלפון: 04-6544762 פקס: 073-2441504

כתובת: ת.ד. 2310001, 73, אזור תעשייה דרומי, מנדל העמק

מחיר המטרה רבעון 4 2015
פרוטוקול ועדת ישום מחיר מטרה לרבעון 4
2015

נוהל בחירת רכז 30.7.15
נוהל בחירה רכז 30.7.15 2015

ההתארגנות מונה 37 רפתות (בהן 6 שותפויות) שהן 45 משקים שיתופיים, המשתייכים למספר ארגוני קניות.

הרפתות פרוסות במרחבי מועצות אזוריות: עמק יזרעאל, זבולון, מגידו, גלבוע, בית שאן, גליל תחתון וגליל עליון.

אנשי קשר ההתארגנות הרפת

ההתארגנות היא גוף המתנהל עצמאית עם תקציב והנהלה, מבוקר ע"י מבקר מפעלי העמק ומשתייך למרכז חקלאי העמק – חברה בע"מ. בהתארגנות 2 חברים פעילים:

ההתארגנות מסייעת לחבריה:

בליווי כלכלי, מכירת פרות עגלים ועגלות (מכרז שבועי), נציגות של המשקים בגופים חיצוניים, ימי עיון הכשרה מקצועית, סיכומים כלכליים מקצועיים השוואתיים ועוד.

תחשיבים

מודל מרמטיבי לחישוב צריכת מים ברפת החלב / ערך יוסי ביגון.

[הצג הכל](#)

פרוטוקולים

קישורים לאתרי אינטרנט

פרוטוקול ישיבת הנהלת ההתארגנות 15-3 מיום 14 אוקטובר 2015

משתתפים: עומרי גולדהור, יוחאי חפר, משה בן שחר, יוסי בגון, ארנון פלך, אורי פלסאוו. חסרים: איתי זמיר, זיו בן ארי, תומר משגב. בסדר היום: אישור...

איך התארגנויות תורמות למשקים משפחתיים?

• שיפור המחיר:

• 75 אג' לק"ג בירקות

• 1.5 ₪ לק"ג בתמרים

• שיפור רווחיות ב-40% בזיתים

• הוזלת תשומות:

• הוזלת עלות התערובת ב6,000-7,000 ₪ לשנה
במרעה

• הוזלת עלות חוטי הדליה ב15-18% בירקות

גורמי ההצלחה של התארגנויות:

✓ השענות על ארגונים קיימים (למשל אגש"ח או ועדה חקלאית המוא"ז)

✓ תחומי פעילות רבים ומגוונים, מה שהחקלאים צריכים

✓ בעלות על נכסים משותפים

✓ מקורות הכנסה קבועים המאפשרים העסקת עובדים בשכר

✓ עיסוק בשיווק ורכישת תשומות ולא באשראי

✓ בעלות וחברות של חקלאים בלבד ללא גורמים עסקיים אחרים

✓ תשומת לב לנושא האמון- שקיפות, פעולה לפי כללים

מוגדרים מראש

משקיע קובובסקי, צופית, מכירה ישירה לצרכן

אית או שיווק י

הירקנייה האורגנית

487 ס'מנ" אהבת'

הירקנייה האורגנית

ירקות, פירות ומצרכי טעם מהטבע

לקנייה

אהוב/אהבי את הדף

הירקנייה האורגנית

הירקנייה האורגנית בכפר סבא היא חנות אינטרנטית עם מגוון של מוצרים אורגניים טריים הנותנת שירות משלוחים עד הבית, לתושבי כפ"ס, רעננה, הוד השרון והסביבה. אספקת הסלים מתבצעת על בסיס יומי, ב'ה'.

היה/הי הראשון/הראשונה מבין חבריך שאוהב/ת את זה

אבל: השילוב בין חקלאות ותיירות לא תמיד פשוט....

אלי מטיילים
לאיים

האתגרים:

- משמעות כלכלית מוגבלת
- עתירות תעסוקה לא מיומנת, כולל בשבתות ובחגים
- רישוי והסדרה: רמ"י (דמי היוון), תב"ע
- "כושר נשיאה" של יישוב כפרי: איך התיירות לא מפריעה לשכנים?
- "כושר נשיאה" של שטחי חקלאות: איך התיירות לא מפריעה לחקלאות / החקלאות לא מפריעה לתיירות?

השפעה של המטיילים על החקלאות

- גניבת תוצרת חקלאית- "חוק עותומאני"?
- הטרדת חיות במשק, הפצת מחלות וטרינריות....
- פתיחת שערים / סגירת שערים במרעה, פתיחת ברזים
- גניבה ופגיעה בציוד חקלאי
- השלכת פסולת, שריפות, חיתוך גדרות
- עומסים בדרכים חקלאיות
- פגיעה בפרטיות
- מי מתחזק את שבילי המטיילים?
- מי מפנה את הפסולת?

BIENVENUE DANS LES ALPES DE HAUTE-SAOIE.

AIDEZ-NOUS A PRÉSERVER LA QUALITÉ DE CES ESPACES.

**TEMPÉRER VOS DÉTACHES. LES DÉTACHES NE LES
DÉTACHENT PAS ET LA NATURE NE PAS PLUS !!!**

**LES CISTERNES SONT NÉCESSAIRES.
REFRÉNER LES AMIS VOTRE PASSAGE.**

**L'INDICATEUR EST PRÉCIS. MERCI DE CIRCULER ET
DE STATIONNER SUR LES VOIES AUTORISÉES.**

**TENEZ VOTRE CHIEN EN LAISSE.
IL PEUT EFFRAYER LE TROUPEAU.**

POUR LA TRANQUILLITÉ DES ANIMAUX ET VOTRE SÉCURITÉ, MERCI DE RESPECTER CES CONSIGNES.

השפעה של החקלאות על המטיילים:

השדה החקלאי הוא מקום עבודה- הטיול בו כרוך בסכנות!

- הרעלה כתוצאה מריסוסים, שתיית מי קולחין
- תאונות למול כלים חקלאיים כבדים
- תאונות אל מול בעלי חיים במרעה
- היבטים ביטוחיים – מי מפצה את המטייל שנפגע בשטח החקלאי?

at4u@gmail.com | 08-9982225 | 052-8535442

בדרך כלל לא ניתן לגבות תשלום עבור השימוש בשביל....

התועלות הכלכליות הן בפיתוח עסקי תיירות משלימים לאורך השביל

✓ שווקי איכרים, מכירת תוצרת המשק

✓ ביקורים במשק, הדגמה לגידולים מיוחדים/ טכנולוגיה חקלאית ייחודית

✓ מבנים חקלאיים היסטוריים ומוזיאוני מורשת חקלאית

✓ מרכזי הדרכה לטיולים רגליים ארוכים, סיורים מודרכים, צפרות

✓ פסטיבלים ואירועים כגון מרוצי אופניים, טיולי קבוצות ועוד

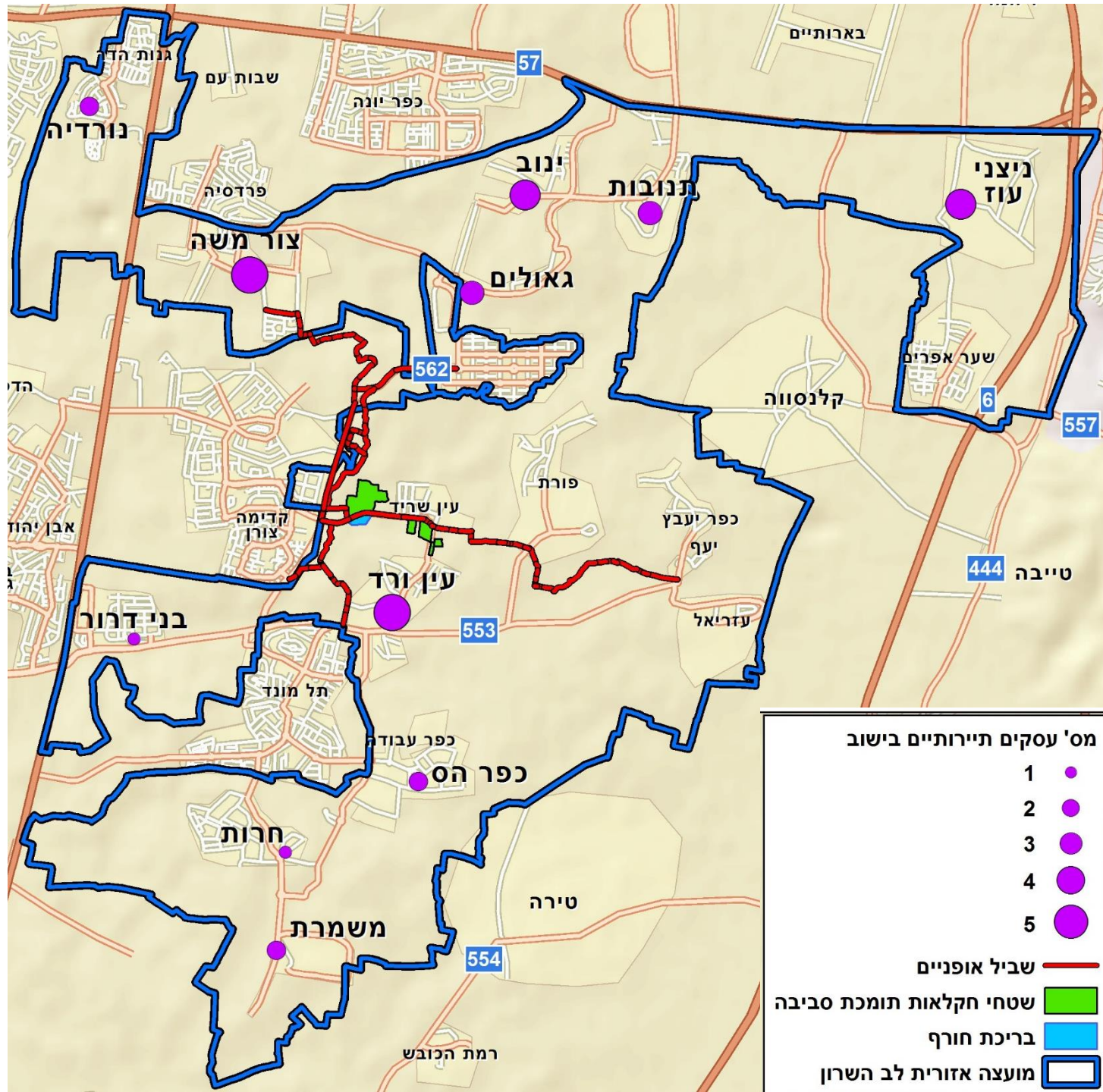
✓ בתי ספר לרכיבה על סוסים

✓ השכרת אופניים

✓ מסלולי כושר

✓ פינות ליטוף

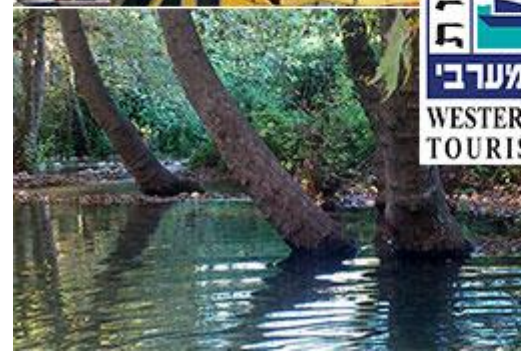
כל זאת בכפוף לסינרגיה בין תכנון השבילים לתיירות החקלאית!

גם בכל הנוגע לתיירות חקלאית ומקורות פרנסה משלימים –
התארגנות אזורית ופעולה משותפת הם מפתח להצלחה!

עמותת תיירות חבל מודיעין
סימן שאגה במרכז

המצגת מבוססת על המחקרים הבאים:

אמדור, ל., שחור ט., בן שחר, מ. (2015) המבנה וצורות
ההתארגנות של המשקים החקלאיים- העצמה של המשק
המשפחתי: המדען הראשי, משרד החקלאות

האן א., אמדור, ל., געש ע., ורמון א. (2014) שבילי טיול
בשטחים חקלאיים: קרן נקודת ח"ן.

FAMILY FARM

The logo is a wooden sign with a curved top and decorative flourishes. It features a stylized rooster in the center, flanked by wheat stalks. The words "FAMILY" and "FARM" are written in a white, serif font on either side of the rooster.